

Mé vzpomínky na hradeckou vědeckou knihovnu

Oldřich Suchoradský

To mi bylo tak 7 nebo 8 let a bylo to někdy na počátku 50. let minulého století. Můj děda, ředitel Vyšší odborné školy pro dívčí povolání v Hradci Králové v. v. ("Rodinky"), přijal místo dozorce v čítárně Státní vědecké knihovny Zd. Nejedlého v Hradci Králové v budově vedle hradeckého muzea na Eliščině nábřeží u řeky Labe. Někdy mě brával s sebou "do práce" a já naplno prožíval atmosféru tohoto mimořádně zajímavého prostředí. Děda mne posadil ke stolu do těžkého koženého křesla v zadní části rozlehlé místnosti. V regálech s knihami a časopisy mi vyhledal velké, v deskách svázané obrázkové časopisy nebo obrázkové encyklopedie, které jsem si několik hodin prohlížel. Děda usedl za svůj stůl v čele místnosti, blízko vstupních dveří a cosi zapisoval do papíru a dohlížel na pořádek v čítárně. Každý příchozí čtenář se u něj přihlásil, prokázal se legitimací, ze které vypsál nějaké údaje do tabulky. Návštěvník si sám zvolil místo, kam usedl ke studiu. Někdy požádal dědu o pomoc při vyhledávání potřebné literatury. Obdivoval jsem, že dokázal každému pomoci a žádná otázka nezůstala nezodpovězená. Zdál se mi velmi přísný, protože dokázal napomenout i potichu hovořící návštěvníky, aby svým projevem nerušili ostatní studující. Ve zpola zaplněné místnosti panovalo velebné ticho, šustily jen otáčené stránky knih a slyšet bylo tužky pišící poznámky. Bývalo šero a chladno, cítil jsem těžko popsateľnou vůni starých knih a koženky, kterou byla potažena křesla. Obdivoval jsem soustředění a zanícený zájem návštěvníků, kteří dokázali celé hodiny soustředěně sedět a listovat ve vypůjčených knihách a zapisovat si z nich do bloku hledané informace. Snažil jsem se neodlišovat od ostatních. Také jsem tiše seděl a rozvážně listoval v obrázkových knížkách. Občas mě něco zvlášť zaujalo, a tak jsem si přečetl doprovodný text. Později jsem si dokonce pořídil blok, do kterého jsem si "jako" zapisoval to, co mne zaujalo. Tyto hodiny zklidnění byly pro mne zvláštním zážitkem, ke kterému jsem se v průběhu života často v mysli vracel. Při každé návštěvě knihoven jsem hledal tuto atmosféru soustředění a velebného pracovního ticha. Nikdy jsem ji ale už nenalezl. Asi mi k tomu chyběl můj milovaný a obdivovaný dědeček, který těmto prostorám vládl, miloval je a evidentně jim rozuměl. Později byl ze svého místa hlídače propuštěn. Jak jsem se v jeho pamětech dočetl, měl o toto místo zájem jiný důchodce, ale se stranickou legitimací, kterou děda jako nestraník neměl. S jeho odchodem z knihovny na čas skončily i moje návštěvy v těchto prostorách.

Později, když jsem dorostl do studentských let, stal jsem se řádným čtenářem knihovny. Chodíval jsem do knihovny rád a často. Nejdříve jako student SVVŠ J.K.Tyla v Hradci Králové, později jako student Pedagogické fakulty. Zpočátku jsem měl problém s objednávkovým systémem, kdy si čtenář musel knihu vyhledat v lístkovém katalogu, zapsat její číslo a na základě objednávky mu byly knihy na půjčovně pult knihovnicemi doneseny. Vadilo mně, že si knihy nemohu vybrat a prohlédnout ve volném výběru. Později jsem ale propadl kouzlu tohoto způsobu výběru. Často jsem byl překvapen, co se za vybraným lístkem skrývalo za reálnou podobu knihy. Bylo to jako tajemný rozbalený dárek pod vánočním stromečkem. Nosil jsem si z knihovny domů, do Opletalovy ulice k Lékařské fakultě, celé tašky knížek. Někdy jsem ale musel čekat několik dní na to, až mi budou objednané knížky dovezeny ze záložního skladu v Nechanicích. Knihovna mi byla zdrojem poučení a poznání, pomáhala mi k získání informací ke studiu a podílela se významně na jeho úspěšném završení.

Později jako dobrovolný knihovník jsem se účastnil řady seminářů a akcí, které vědecká knihovna organizovala pro neprofesionální knihovníky. Prošel jsem všemi stupni soutěže Budujeme vzornou lidovou knihovnu a byl členem delegace při vyhlašování výsledků, jejímž hlavním garantem v kraji byla právě Státní vědecká knihovna. Vzpomínám na spolupráci s ředitelem vědecké knihovny při vyhlašování výsledků se slovenskou Prievizdí, kde jsem byl pověřen poděkováním za přítomné knihovníky před zcela

zaplněným sálem. Své vystoupení jsem si připravil sám a právě ředitel SVK ručil za obsah i kvalitu mého vystoupení. Projevil takovou důvěru, že můj projev nechtěl číst předem, a po vystoupení mi se slzami v očích poděkoval za přednesený projev. Byl to jeden z největších okamžiků mého života, úzce spojený s knihami a knihovníky. Právě v tom okamžiku jsem nejvíce vzpomínal na svého hradeckého dědečka a jeho roli v čítárně hradecké státní knihovny. Tam někde zapustila své první kořínky moje celoživotní záliba v knihách a službě jejich čtenářům.